

LANDSEXAMEN MAVO 2020-2021

Examenprogramma PAPIAMENTS M.A.V.O.

1 Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen, het commissie-examen schriftelijk gedeelte en het commissie-examen mondeling gedeelte. Het centraal examen wordt afgenomen in één zitting van 2½ klokuren. Het commissie-examen schriftelijk gedeelte wordt schriftelijk afgenomen en het commissie-examen mondeling gedeelte wordt mondeling afgenomen. Het commissie-examen schriftelijk gedeelte duurt 1½ uur en het commissie-examen mondeling gedeelte duurt ½ uur.

2 Het examenprogramma

Het examenprogramma voor het centraal examen en het commissie-examen Papiaments bestaat uit de volgende (sub)domeinen:

Examenprogramma Papiaments Mavo			
Domeinen	Centraal examen	Commissie-examen schriftelijk gedeelte	Commissie-examen mondeling gedeelte
K/1 Oriëntatie op leren en werken			x
K/2 Basisvaardigheden			x
K/3 Leervaardigheden in het vak Papiamento	x		x
K/4 Leesvaardigheid	x		x
K/5 Luister- en kijkvaardigheid*			
K/6 Gespreksvaardigheid			x
K/7 Schrijfvaardigheid	x	x	
K/8 Fictie (K8=V1)			x
V/1 Leesvaardigheid	x		x
V/2 Schrijfvaardigheid op basis van documentatie	x		x
V/3 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	x		x
V/4 Vaardigheden in samenhang			x

* In de nabije toekomst, bij het voldoen aan de randvoorwaarden, wordt Luister- en kijkvaardigheid gegeven.

3 Het centraal examen Papiaments

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen K/3, K/4, K/7, V/1, V/2 en V/3.

4 Het commissie-examen schriftelijk gedeelte Papiaments

Het commissie-examen schriftelijk gedeelte Papiaments heeft betrekking op de eindtermen van de domeinen K/7.

5 Het commissie-examen mondeling gedeelte Papiaments

Het mondeling gedeelte heeft betrekking op de eindtermen van de domeinen K/1, K/2, K/3, K/4, K/5*, K/6, K/8, V/1, V/2, V/3 en V/4.

6 De leerstofomschrijving

- De te bestuderen leerstof omvat de methode: *Cristal deel 4 MAVO/EPB*

Centraal examen

Examenvoorbereiding.

- www.ea.aw
 - <zoek> het letter L in het alfabet balk op en druk erop
 - <klik> op Landsexamen
 - <zoek> examenprogramma's mavo kandidaten
 - <klik> oefenmateriaal
 - <kies> het examen Papiaments van bv. schooljaar 2018-2019 om te oefenen.

Commissie-examen schriftelijk gedeelte

Het commissie-examen schriftelijk gedeelte omvat:

- een formele brief met tussen 75-100 woorden (palabra di contenido) (volgens afgesproken model of lay-out);
- grammatica:
 - Analisis Sintactico (suheto, predicado, obheto directo, obheto indirecto, complemento adverbial di tempo, di luga, y di modo)
 - Analisis Morfologico (Articulo defini y indefini, Sustantivo, Adhetivo, Particula di Tempo, Verbo, Adverbio, Pronomber Personal, Pronomber Posesivo, Pronomber Demostrativo, Preposicion, Conhuncion, Numeral defini, Numeral indefini, Interheccion.)

Commissie-examen mondeling gedeelte

- Literatuur (zie bijlage 1)
 - I) **Drie (3)** boeken
Het moeten literaire werken zijn.
 - II) **Één (1)** artikel
Het artikel dient getypt te zijn en het originele artikel moet er bijgevoegd worden als bijlage. Het artikel moet minimaal **750 woorden** bevatten. Verder dient bij het artikel de **bron** te worden vermeld waaruit het betreffende artikel is gehaald.

7 Toegestane hulpmiddelen tijdens het centraal examen

- Woordenboek (voor specificatie zie toelichting punt 2 rooster centraal schriftelijke examens Mavo 2021)

Bijlage 1

LANDSEXAMEN PAPIAMENTS MAVO 2020-2021

De eisen voor het mondelinge examen:

- **Drie (3) boeken**
Het moeten literaire werken zijn. Jeugdliteratuur is niet toegestaan.
- **Eén (1) artikel**
Het artikel dient **getypt** te zijn en het originele artikel moet er **bijgevoegd** worden als bijlage. Het artikel moet minimaal **750 woorden** bevatten. Verder dient bij het artikel de **bron** te worden vermeld waaruit het betreffende artikel is gehaald.

Vak	Omschrijving	MAVO
PA	LITERATUURLIJST incl. kopieën van het gekozen artikel	3 boeken 1 artikel

Alle documenten worden online ingeleverd via het webportaal.

Zorg ervoor dat u zelf ook een kopie behoudt, daar u de stukken op de dag van het mondeling examen dient mee te nemen.

Kandidaten die te laat zijn met de inlevering van de literatuurlijst (inclusief onderwerp en/of artikel en/of gedichten) of die geen literatuurlijst hebben ingeleverd worden automatisch uitgesloten van verdere deelname aan het landsexamen voor het betreffende vak. Indien uw literatuurlijst wordt afgekeurd, wordt u via e-mail hiervan op de hoogte gesteld.

U dient te allen tijde bereikbaar te zijn. Nadat u gemaild wordt dat uw literatuurlijst is afgekeurd, krijgt u éénmalig drie (3) dagen (vanaf de dag nadat u gemaild bent) de tijd om de literatuurlijst te verbeteren of aan te vullen. Indien u de gecorrigeerde literatuurlijst, niet binnen de vastgestelde termijn hebt ingeleverd, wordt u **automatisch uitgesloten** van verdere deelname aan het landsexamen voor dat vak.

Bijlage 2.

Lista di Buki

NR.	TITULO	AUTOR
1.	Buscando Felicidad	Herman Hennep
2.	Tres Diferente Ruta	Herman Hennep
3.	E Brug	Aldrick Croes
4.	E Cas Patras	Anne Frank
5.	Perseverancia	Marco Christiaans
6.	Valerie	Diana Pinto
7.	E Aventuranan di Pinokio	Carlo Collodi
8.	Orkan y Mayra	Diana Lebacs
9.	Caimin su secreto	Diaan Lebacs
10.	Gladys	Hermes v.d. Berg
11.	Ta Cuba mi ke bay	Rose Mary Ellen
12.	Catibo di shon	Carel de Haset
13.	Acompaña pa un Angel	Yolanda Croes
14.	Mami unda bo ta?	Yolanda Croes
15.	Perdi riba Lama	Yolanda Croes
16.	E piedranan di fucu	Yolanda Croes
17.	No yora canto di lama	Richard Pieternella
18.	Isla di Mosa	Desiree Correa
19.	Doño di Curpa	Desiree Correa
20.	Mi Negrita, Mi Ruman	Cola Debrot
21.	Sombra di Recuerdo	Quito Nicolaas
22.	Nunca ta Laat	Sherwin Jacobs
23.	E pal'i bida	Barche Baromeo
24.	Dodo e criminal invalido	Tom Richardson
25.	Venganza troga na amor	Oscar Jacobus
26.	Wazo riba rondu	Elis Juliana
27.	Bida di un mucha riba caya	Anton van der Kolk

Bijlage 3

De eindtermen

• K/1

Oriëntatie op leren en werken

1. De kandidaat kan aantonen zich bewust te zijn van de eigen achtergrond, interesses, motivatie, sterke en zwakke punten door terug te kijken op eigen ervaringen en deze schriftelijk, mondeling en/of beeldend weer te geven.
2. De kandidaat kan de rol en het belang van taalvaardigheid in het Papiamento aangeven in verband met het functioneren in een meertalige samenleving.
3. De kandidaat kan de rol en het belang aangeven van fictie voor een zinvolle invulling van de vrije tijd.
4. De kandidaat kan de rol en het belang aangeven van taalvaardigheid Papiamento in verschillende arbeidsgebieden en werksoorten.
5. De kandidaat kan de eigen interesse en affiniteit verwoorden met bepaalde arbeidsgebieden, werksoorten functies en opleidingen.
6. De kandidaat kan onderzoek vaardigheden, keuzevaardigheden, reflectievaardigheden en sociaal-communicatieve vaardigheden inzetten ten behoeve van het eigen keuzeproces.
7. De kandidaat kan eigen waarden en normen verwoorden ten aanzien van betaalde en onbetaalde arbeid en zorgtaken.
8. De kandidaat kan de betekenis verwoorden van een mogelijke arbeidsrol voor zichzelf en anderen.

• K/2

Basisvaardigheden

1. De kandidaat kan zelfstandig leren en werken.
2. De kandidaat kan werken met informatie- en communicatietechnologie.
3. De kandidaat kan het Papiamento functioneel gebruiken.
4. De kandidaat kan vaardig omgaan met verbale en cijfermatige informatie.
5. De kandidaat kan in het leer- en werkproces adequaat omgaan met zichzelf en anderen.

• K/3

Leervaardigheden in het vak Papiamento

1. De kandidaat kan verschillende soorten teksten interpreteren.
2. De kandidaat kan strategieën kiezen en hanteren, die afgestemd zijn op het bereiken van verschillende lees-, schrijf-, spreek-, luister- en kijkdoelen.
3. De kandidaat kan strategieën kiezen, die het eigen taalleerproces bevorderen.
4. De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren wanneer de eigen taal- of communicatieve kennis tekortschiet.
5. De kandidaat kan op basis van argumenten een persoonlijk oordeel geven over teksten, programma's en fictie.

• K/4

Leesvaardigheid

1. De kandidaat kan kijk- en luistermateriaal interpreteren.
2. De kandidaat kan luister- en kijkstrategieën hanteren.
3. De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren wanneer de eigen taalkennis tekortschiet.
4. De kandidaat kan het doel van de makers van een programma aangeven.
5. De kandidaat kan het hoofdonderwerp, de hoofdgedachte en/of de belangrijkste elementen van een programma weergeven.
6. De kandidaat kan een oordeel geven over een programma op grond van aanwijsbare tekstgegevens.
7. De kandidaat kan een instructie uitvoeren.
8. De kandidaat kan de waarde en betrouwbaarheid aangeven van de informatie die door de massamedia verspreid wordt.

• K/5

Luister- en kijkvaardigheid*

1. De kandidaat kan in verschillende spreek- en gespreksituaties adequaat deelnemen.

2. De kandidaat kan strategieën hanteren ten behoeve van de spreek- en gesprekssituatie.
 3. De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren wanneer de eigen taalkennis tekortschiet.
 4. De kandidaat kan het spreek- en luisterdoel in de situatie tot uitdrukking brengen.
 5. De kandidaat kan het spreek- en luisterdoel en het taalgebruik richten op verschillende soorten publiek.
 6. De kandidaat kan het spreekdoel van anderen herkennen en de reacties van anderen inschatten.
 7. De kandidaat kan het verschijnsel van voorkomende varianten van het Papiamento onderkennen en er in spreek- en gesprekssituaties op inspelen.
- **K/6 Gespreksvaardigheid**
 1. De kandidaat kan verschillende soorten teksten lezen.
 2. De kandidaat kan leesstrategieën hanteren.
 3. De kandidaat kan compenserende strategieën gebruiken wanneer de eigen taalkennis tekort schiet.
 4. De kandidaat kan de functie van beeld en opmaak in een tekst herkennen.
 5. De kandidaat kan het schrijfdoel van de auteur aangeven.
 6. De kandidaat kan een tekst indelen in eenheden als inleiding, kern en slot.
 7. De kandidaat kan
 - van de kern van een tekst de verschillende deelonderwerpen beschrijven
 - van de kern van een tekst de hoofdgedachte van de verschillende tekstdelen geven en
 - de functie van de delen benoemen.
 8. De kandidaat kan
 - het hoofdonderwerp en de hoofdgedachte van een tekst aangeven
 - met behulp van een voorgestructureerde opdracht van een eenvoudige tekst een globale samenvatting geven, waarin hoofdonderwerp, hoofdgedachte en de gedachtegang in de tekst worden verwoord.
 9. De kandidaat kan op eenvoudig niveau verschillende tekstrelaties herkennen.
 10. De kandidaat kan talige middelen herkennen, die een schrijver hanteert om zijn of haar doel te bereiken.
 11. De kandidaat kan een oordeel geven over de tekst op grond van aanwijsbare tekstgegevens.
 - **K/7 Schrijfvaardigheid**
 1. De kandidaat kan verschillende soorten teksten schrijven.
 2. De kandidaat kan schrijfstrategieën hanteren.
 3. De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren wanneer de eigen taalkennis tekortschiet.
 4. De kandidaat kan het schrijfdoel in teksten tot uitdrukking brengen.
 5. De kandidaat kan het schrijfdoel en taalgebruik richten op verschillende soorten lezerspubliek.
 6. De kandidaat kan conventies hanteren met betrekking tot tekstsoorten, tekst- en alineaopbouw, spelling en interpunctie en uiterlijke verzorging.
 7. De kandidaat kan beschikbare elektronische hulpmiddelen in het schrijfproces gebruiken.
 - **K/8 Fictie (K8=V1)**
 1. De kandidaat kan verschillende soorten fictiewerken herkennen.
 2. De kandidaat kan het denken en handelen van de personages in het fictiewerk beschrijven.
 3. De kandidaat kan de in het fictiewerk beschreven situatie onder woorden brengen.

4. De kandidaat kan de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toelichten.
 5. De kandidaat kan een persoonlijke reactie geven op een fictiewerk en deze toelichten met voorbeelden uit het werk.
 6. De kandidaat kan kenmerken van fictie in een fictiewerk herkennen met betrekking tot tijd, ruimte, opbouw en thema.
 7. De kandidaat kan relevante achtergrondinformatie verzamelen en selecteren.
 8. De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren wanneer de eigen taalkennis tekortschiet.
 9. De kandidaat kan een fictiedossier samenstellen, wanneer hij/zij verslag uitbrengt van en reageert opgelezen/bekeken fictiewerken.
- **V/1 Leesvaardigheid**
 1. De kandidaat kan het gebruik van speciale stijlmiddelen als grappen en overdrijvingen herkennen.
 2. De kandidaat kan conclusies trekken met betrekking tot het schrijfdoel, de opvattingen, de gevoelens van de auteur en met betrekking tot het publiek aan wie de tekst is gericht.
 - **V/2 Schrijfvaardigheid op basis van documentatie**
 - **V/3 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie**
 1. De kandidaat kan zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken.
 - **V/4 Vaardigheden in samenhang**
 1. De kandidaat kan de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen.